

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапевтичної, ортопедичної та дитячої стоматології
Кафедра хірургічної та пропедевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи ЗДМУ

С.А. Моргунцова

«27» квітня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА з навчальної дисципліни

СУЧАСНА ДИТЯЧА СТОМАТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки Третій (освітньо-науковий) рівень – доктор філософії
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 221 «Стоматологія»
(код і найменування спеціальності)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія» складена відповідно до освітньо-наукової програми третього рівня підготовки доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Опис навчальної дисципліни «Сучасна терапевтична стоматологія» (анотація)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 12	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва галузі знань)	<u>Нормативна</u>
Модулів – 1	Спеціальність: <u>221 «Стоматологія»</u> (код і найменування спеціальності)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 6		1-3
Загальна кількість годин – 360		Семестри: I-VI
Годин навчання: аудиторних – 100 самостійної роботи аспіранта – 260		Лекції
	20 год.	
	Практичні	
	80 год.	
	Лабораторні	
	0 год.	
	Самостійна робота	
260 год.		
	Індивідуальні завдання: 0 год.	
	Вид контролю: заліки, реферат	

Примітка. Співвідношення кількості годин: аудиторних – 27,7 %, самостійна робота – 72,3 %.

Розподіл кредитів годин та кредитів ECTS

Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл кредитів ECTS за курсами і семестрами						
	Загальний обсяг	Аудиторних					Самостійна тт. інд робота	I курс		II курс		III курс	
		Всього	у тому числі:			Семестри		1		2		3	
			лекції	семінарськ і	Практичні			1	2	3	4	5	6
								Кількість тижнів в семестрі					
							21	21	21	21	21	21	
12	360	100	20		80	260	2	2	2	2	2	2	
Форма контролю							Залік	залік	залік	залік	залік, реферат	Залік	

Викладання навчальної дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія» при підготовці доктора філософії засноване на дослідженні, що спонукатиме суб'єкта пізнавальної діяльності збагачувати знання. Орієнтація у викладанні на дослідження стимулюватиме аспіранта до самостійного аналітичного пошуку та наукового обґрунтування відповідей на проблемні питання. Важливою формою роботи є наукові диспути, на яких відпрацьовуються вміння формулювати точку зору на дискусійні наукові питання, розкривати суперечності у знанні та у процесах пізнання. Розвивання логіки наукового вирішення дослідницької проблеми шляхом поетапного роздрібнення навчального матеріалу з постановкою до кожної його частини питань і завдань спонукатиме аспіранта до самостійної теоретичної роботи з визначення алгоритму пошуку вирішення проблеми, активної

участі у формулюванні проблемної ситуації, висунення припущень, доведення гіпотези та перевірки правильності її вирішення.

Навчання організоване за розкладом у такій системі: лекції, практичні заняття та самостійна робота. Систематичне здійснення поточного та проміжного контролю знань дає змогу через систему зворотного зв'язку (від слухача до викладача) оперативно вносити до навчального процесу необхідні корективи. В організації навчального процесу особлива увага приділяється самостійній роботі аспірантів (72,3 %), практичним заняттям, спрямованим на відпрацювання дослідницьких вмінь на навичок, відвідування практичних занять та лекцій професорсько-викладацького складу кафедри. Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи складає 1:3.

Програма навчальної дисципліни складається з **одного модуля «Сучасна дитяча стоматологія»**, що містить **6 змістових модулів**:

1. Методи обстеження хворих
2. Основний стоматологічний інструментарій та устаткування стоматологічного кабінету. Правила асептики та антисептики. Анатомічна будова тимчасових і постійних зубів.
3. Препарування каріозних порожнин в тимчасових і постійних зубах у дітей.
4. Пломбувальні матеріали, їх основні характеристики та властивості.
5. Пломбування каріозних порожнин в тимчасових і постійних зубах у дітей
6. Ендодонтія. Інструментальна, медикаментозна обробка та пломбування корневих каналів тимчасових і постійних зубів у дітей

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дитяча стоматологія.

Міждисциплінарні зв'язки: анатомія людини, топографічна анатомія, інфекційні хвороби, хірургія, внутрішня медицина, неврологія, онкологія, реанімація та анестезіологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни **«Сучасна дитяча стоматологія»** є розвиток у майбутнього доктора філософії загальних та фахових компетентностей задля забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування лікарів практичного напрямку лікувально-профілактичних закладів, а також у викладацькій роботі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни **«Сучасна дитяча стоматологія»** є:

- здобути поглиблені знання і систематичне розуміння дитячої стоматології за напрямом та тематикою досліджень та майбутньої професійної діяльності;
- здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем в практичній сфері охорони здоров'я з питань дитячої стоматології;
- самостійно збирати, аналізувати і узагальнювати результати опитування та огляду пацієнтів;
- оволодіти термінологією у дитячій стоматології та з досліджуваного наукового напрямку;
- поглиблено вивчити новітні методи дослідження у дитячій стоматології, застосовувати широке коло додаткових методів діагностики стоматологічних хвороб згідно з обраною темою науково-дослідницької роботи: молекулярно-генетичні, біохімічні, імунологічні та імуногістохімічні;
- аналізувати клінічні симптоми дитячих хвороб, виявляти їх ускладнення;
- складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при захворюваннях та їх ускладненнях, оцінювати прогноз що до майбутньої працездатності;
- визначати тактику ведення хворого при соматичних захворюваннях, їх ускладненнях,
- вміти застосовувати широке коло методів теоретичного та емпіричного аналізу медичних явищ і процесів;
- проявити здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню;
- бути ознайомленими з діючими законодавчими актами України про вищу освіту і концепцією адаптації української вищої школи до Загальноєвропейського простору вищої освіти;

- вміти формувати науковий світогляд та методологію педагогічної діяльності та професійної компетентності;
- виховати загальну і професійну культуру майбутнього викладача ВНЗ.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Сучасна дитяча стоматологія».

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми третього рівня підготовки доктора філософії навчальна дисципліна «Сучасна дитяча стоматологія» забезпечує набуття аспірантами **компетентностей**:

– інтегральні:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі дитячої стоматології, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

– загальні:

1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації
2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати ідеї.
3. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт

– спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю
2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези
3. Здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження
4. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
5. Володіння сучасними методами наукового дослідження
6. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення
7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.
8. Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів
9. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності
10. Здатність до лідерства, керування колективом
11. Дотримання етики та академічної доброчесності

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.					
Загальні компетентності					
1.	Здатність до підвищення професійної кваліфікації	<ul style="list-style-type: none"> • Знати: • Закономірності когнітивних процесів • Стратегію освіти протягом життя • Методи 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Оперувати філософськими категоріями та доктринами • Використовувати методи 	Визначати ціннісні орієнтації та мотиваційний рівень особистості. Здатність до	Формування системного професійного, наукового світогляду та загального культурного кругозору.

		<p>продуктивного навчання</p> <ul style="list-style-type: none"> Теорії ціннісних орієнтацій та мотивації особистості 	<p>самонавчання</p> <ul style="list-style-type: none"> Оцінювати рівень мотивації Постійно вдосконалювати свій освітній та загальнокультурний рівень 	<p>самонавчання та самореалізації.</p> <p>Здатність до ефективної організації власного часу.</p>	<p>Розвиток когнітивних можливостей.</p> <p>Здатність до самонавчання та самореалізації</p>
2.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати ідеї.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Закономірності розвитку дитячої стоматології Етапи та закономірності когнітивного процесу. Етапи дослідницького процесу. 	<p>Вміти:</p> <p>Аналізувати дані, отримані з інформаційних джерел</p>	<p>Комунікації з науковим керівником, колегами під час обговорення проблем, пошуку шляхів їх вирішення</p>	<p>Здатність до самостійного та незалежного мислення, формулювання ідей та продукування гіпотез.</p>
3.	Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> особливості сприйняття різних цільових аудиторій; основи риторики та теорії аргументації професійну лексику та термінологію в області дитячої стоматології 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> вести комунікації з різними цільовими аудиторіями виконувати різні соціальні ролі, володіти культурою мовлення, методами аргументації 	<p>Відстоювання власних наукових поглядів. Володіння вербальними та невербальними навичками спілкування. Взаємодія в колективі для виконання завдань</p>	<p>Поширення наукових досягнень та ідей.</p>
4.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> стандарти якості критерії оцінки якості форми і методи оцінки результатів професійної діяльності 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> проводити моніторинг освітнього та наукового процесу, застосовувати ефективні методи оцінки когнітивної сфери розробляти пропозиції щодо його удосконалення 	<p>Взаємодія, співробітництво з колегами та керівництвом, хворими</p>	<p>Покращення результатів власної діяльності і результатів діяльності інших</p> <p>Індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань</p> <p>Доброчесність, довіра та відповідальність за власні дії.</p>

Спеціальні (фахові) компетенції

1.	Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Зміст дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія» відповідно до майбутньої професійної діяльності Ключові концепції за напрямом наукового дослідження 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Аналізувати основні теорії та концепції за напрямом дослідження Інтерпретувати результати досліджень за обраним науковим напрямом 	<p>Формулювання власного судження та участь у дискусіях щодо основного змісту, методів, новітніх досягнень у дитячій стоматології та за напрямом наукового дослідження</p>	<p>Безперервне і самовдосконалення навчальної дисципліни.</p>
----	--	---	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Пріоритетні напрямки розвитку науки та медицини 			
2.	Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Інформаційні світові ресурси • Сутність дослідницького процесу • Сучасні досягнення за напрямком наукового дослідження • Новітні методи дослідження, їх інформативність, специфічність та чутливість 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Проводити критичний аналіз сучасної наукової літератури • Адекватно оцінювати досягнення та обмеження досліджень за обраним науковим напрямом • Визначати ступінь вирішення проблем та потреби сучасної науки та медицини 	Використання інформаційних ресурсів для отримання інформації Комунікації та дискусії з фахівцями в певній галузі наукової діяльності	Використовувати сучасні інформаційні технології для проведення наукового пошуку Володіння методологією наукового дослідження для коректного формулювання гіпотез та дослідницьких питань
3.	Здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Методологію наукових досліджень • Принципи генерування статистичних та наукових гіпотез • Технологію формулювання дослідницького питання • Види систематичних помилок, способи їх запобігання 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Формулювати дослідницьке питання та гіпотези • Визначати дизайн дослідження • Розробляти план дослідження • Оцінювати вплив факторів, що вмішуються • Передбачувати системні помилки 	Аргументація та доказ переваг розробленого проекту. Ведення дискусій щодо мети та завдань наукового проекту. Використовувати знання та вміння з методології наукових досліджень для пошуку партнерів	Ініціативність, самостійність, відповідальність. Запобігання систематичних помилок при виконанні наукового дослідження
4.	Здатність обирати методи та критерії оцінки (кінцеві точки) дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Сучасні методи дослідження • Біомаркери різних процесів та станів, їх інформативність • Інформативні критерії оцінки процесів, функцій, явищ 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Обирати методи дослідження, адекватні для досягнення мети та завдань наукового проекту • Інтерпретувати результати різних методів досліджень 	Аргументація переваг обраних методів дослідження. Обговорювати інформативність методів дослідження з науковою спільнотою, можливість їх вдосконалення та комбінування	Самостійний вибір адекватних методів дослідження
5.	Володіння сучасними методами наукового дослідження	Знати <ul style="list-style-type: none"> • Специфічність та чутливість різних методів дослідження • Методики досліджень за тематикою наукового проекту, їх можливості та обмеження 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Використовувати сучасні методи дослідження • Використовувати методики дослідження • Модифікувати та поліпшувати методики дослідження 	Навчатися методам та методикам дослідження, обмінюватися інформацією та передавати знання колегам.	Самостійне виконання наукового дослідження Точність та відтворюваність результатів дослідження

6.	Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Основи біостатистики • Методи статистичного аналізу • Представлення результатів статистичної обробки даних 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Обґрунтовувати розмір вибірки • Формулювати статистичні гіпотези • Адекватно використовувати методи статистичного аналізу 	Обґрунтування обраних методів аналізу та обговорення отриманих даних	Відповідальність за проведення аналізу даних Отримання достовірних та відтворених результатів Запобігання шахрайства при обробці даних
7.	Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Технологію інформаційно-патентного пошуку • Основи авторського права • Етапи та принципи реєстрації авторського права • Технологію отримання патенту 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Проводити патентно-інформаційний пошук • Реєструвати право інтелектуальної власності • Впроваджувати і наукові досягнення у навчальний процес 	Комунікації та дискусії з фахівцями в певній галузі наукової діяльності Адаптувати результати наукових досліджень до освітніх програм та навчального процесу.	Відповідальне патентування Регулярне оновлення освітніх програм та змісту навчання
8.	Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Технологію презентації даних у виді постерів та презентацій • Технологія написання статей у національні наукові видання • Вимоги та технологія написання статті до міжнародного рецензованого видання • Перелік видань що індексуються у Scopus Web of Science • Стандарти оформлення наукових робіт 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Працювати в Power Point, Prezi, Adobe Photoshop, Adobe Reader • Підготувати презентацію • Підготувати усну доповідь • Написати статтю відповідно до вимог наукового видання 	Академічна доброчесність Спілкування з рецензентами та редакцією журналу Аргументувати, критично оцінювати результати досліджень, дискутувати з наукових проблем	Відповідальність за результати наукового дослідження Запобігання плагіату та фальсифікаціям
9.	Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Стандарти вищої освіти за спеціальністю • Основи педагогіки • Дидактичні основи проблемного навчання • Компетентнісний підхід при проектуванні та реалізації освітньої діяльності • Форми організації 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • формулювати цілі навчання та способи досягнення • грамотно визначати зміст навчання та форми контролю • застосовувати новітні педагогічні технології; • моніторувати та управляти процесом навчання • використовувати 	Володіння основами дидактики, риторики, аргументації Застосування методів інтерактивного навчання Демонструвати лідерство та управляти процесом навчання	Набуття ораторської майстерності Лідерство. Здатність до само оцінювання та неперервного самовдосконалення Відповідальність за ефективність навчального процесу

		навчально-пізнавальної діяльності	ти сучасні інформаційні технології для оптимізації навчання		
		<ul style="list-style-type: none"> • Принципи студент-орієнтованого навчання • Програму та зміст дисципліни, що буде викладатися 			
10	Здатність до лідерства, керування колективом	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Теорію комунікацій • Механізми ефективного управління • Психологію лідерства 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Формувати ефективні комунікації • Керувати колективом 	Здатність до комунікацій та керування різними групами, вміння надихати та мотивувати студентів та колег	Ініціативність, Лідерство та здатність до керування, Самореалізація
11	Дотримання етики та академічної доброчесності	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Дослідницьку етику • Правові основи авторського права • Принципи запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно виконувати освітню та наукову діяльність • Викладати свої погляди • Приймати власні рішення • Використовувати інформаційні технології для визначення ознак плагіату 	Доброчесне та відповідальне виконання освітньої та наукової діяльності, Отримання довіри та поваги серед колег та студентів	Відповідальність за результати діяльності Доброчесність, довіра та відповідальність за власні дії. Запобігання плагіату, фальсифікаціям та корупційним діям

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Сучасна дитяча стоматологія»:

1. Отримання знань з навчальної дисципліни обсягом 12 кредитів (360 годин).
2. Складання заліків відповідно до навчального плану теоретичної підготовки (1-6 семестри).
3. Подання реферату у вигляді I (огляд літератури) та II (методи дослідження) розділів дисертаційної роботи, переліку використаних джерел (5 семестр).

Результати навчання дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія»:

Знання:

- усвідомлювати й розуміти загальні тенденції розвитку дитячої стоматології;
- демонструвати знання основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у дитячій стоматології, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- знати основи застосування елементів теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, демонструвати систематичне сприйняття та розуміння системи теоретичних чи практичних знань в галузі дослідження;
- створювати та пояснювати нові знання шляхом проведення дослідження, розширювати передові напрями галузі знань;
- усвідомлення значущості та наявності потреби постійного удосконалення професійних знань, умінь, навичок та педагогічної майстерності.

Уміння:

- демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації;

- інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій, критично мислити, застосовувати методи аналізу і синтезу, інтерпретувати, узагальнювати результати науково-дослідницької діяльності;
- виявляти невирішені проблеми у дитячій стоматології, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення;
- критично використовувати наукові теорії та засвоєні теоретичні знання при розв'язанні практичних дослідницьких завдань, обирати й використовувати відповідні засоби для побудови дослідження;
- здійснювати пошук інформації в науковій та методичній літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, он-лайн ресурси, архівні матеріали;
- створювати та оприлюднювати наукові публікації в основних наукових журналах;
- визначати завдання дослідницького пошуку та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів, організувати й аналізувати свою дослідницько-пошукову діяльність;
- удосконалювати свої педагогічні знання з метою їх творчого застосування в теорії й практиці навчання і виховання студентів.

Комунікація:

- представляти для обговорення результати своєї наукової роботи;
- уміти з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації;
- брати участь у дискусіях із фахівцями у дитячій стоматології.

Автономія і відповідальність:

- демонструвати етичну поведінку в дотриманні принципів наукового дослідження;
- дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами.
- дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів;
- виявляти ініціативу та соціальну відповідальність за результати прийняття рішень у різних ситуаціях;
- виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 12 кредитів ЄКТС 360 години, з них лекції – 20 годин, практичні заняття – 80 годин та самостійна робота – 260 годин.

Змістовий модуль 1. Методи обстеження хворого.

Тема 1. Сучасні методи діагностики захворювань твердих тканин зуба каріозного та некаріозного походження у дітей.

Діагноз. Визначення і його складові компоненти. Семіотика і діагностика захворювань в дитячій стоматології.

Тема 2. Основні та додаткові методи обстеження.

Суб'єктивний та об'єктивний методи обстеження хворого. Особливості обстеження хворих із захворюваннями зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота.

Суб'єктивні методи: скарги, анамнез хвороби та анамнез життя хворого, алергологічний анамнез. Їх значення в діагностиці захворювань зубів, пародонта та слизової оболонки. Об'єктивні методи діагностики: основні клінічні та допоміжні – лабораторні й інструментальні із застосуванням сучасної діагностичної апаратури.

Додаткові методи обстеження в стоматології. ЕОД, рентгенологічне, люмінесцентне та транслюмінаційне дослідження. Діагностичні тести. Лабораторні методи.

Змістовий модуль 2. Сучасні методи діагностики та лікування ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.

Тема 3. Сучасні методи діагностики ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.

Тема 4. Сучасні методи лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів.

Тема 5. Сучасні методи лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів.

Тема 6. Помилки і ускладнення в діагностиці і лікуванні пульпіту та періодонтиту тимчасових та постійних зубів.

Змістовий модуль 3. Сучасні клінічні методи діагностики та лікування захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 7. Сучасні клінічні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 8. Сучасні лабораторні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 9. Сучасні функціональні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 10. Помилки та ускладнення в діагностиці дітей з патологією тканин пародонту.

Тема 11. Лікування різних форм запальних захворювань пародонту у дітей.

Тема 12. Помилки та ускладнення в лікуванні запальних захворювань пародонту у дітей.

Змістовний модуль 4. Сучасні клінічні методи діагностики та лікування дистрофічних, дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 13. Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.

Тема 14. Лікування дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту.

Тема 15. Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.

Тема 16. Лікування дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.

Змістовий модуль 5. Діагностика специфічних, інфекційних захворювань слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.

Тема 17. Особливості діагностики слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.

Тема 18. Специфічні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.

Тема 19. Інфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.

Тема 20. Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при хронічних соматичних захворюваннях.

Тема 21. Комплексний командний міждисциплінарний підхід до лікування СОПР у дітей при хронічних соматичних захворюваннях.

Змістовий модуль 6. Діагностика та лікування алергічних уражень та змін слизової оболонки порожнини рота при екзогенних інтоксикаціях у дитячому віці.

Тема 22. Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота у дитячому віці.

Тема 23. Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при екзогенних інтоксикаціях.

Тема 24. Лікування у дітей хвороб язика та губ.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі			інд.	с. р.
Л		П	лаб.			
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Методи обстеження хворого						
Тема 1. Сучасні методи діагностики захворювань твердих тканин зуба каріозного та некаріозного походження у дітей.	29	2	5			22
Тема 2. Основні та додаткові методи обстеження.	30	2	5			23
Разом за змістовим модулем 1	59	4	10			45
Залік 1	1		1			
Змістовий модуль 2. Сучасні методи діагностики та лікування ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.						
Тема 3. Сучасні методи діагностики ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.	16	2	2			12
Тема 4. Сучасні методи лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів.	16	2	2			12
Тема 5. Сучасні методи лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів.	14		4			10
Тема 6. Помилки і ускладнення в діагностиці і лікуванні пульпіту та періодонтиту тимчасових та постійних зубів.	13		4			9
Разом за змістовим модулем 2	59	4	12			43
Залік 2	1		1			
Змістовий модуль 3. Сучасні клінічні методи діагностики та лікування захворювань тканин пародонту у дитячому віці.						
Тема 7. Сучасні клінічні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	10		2			8
Тема 8. Сучасні лабораторні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	10		2			8
Тема 9. Сучасні функціональні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	10		2			8
Тема 10. Помилки та ускладнення в діагностиці дітей з патологією тканин пародонту.	10		2			8
Тема 11. Лікування різних форм запальних захворювань пародонту у дітей.	10	2	2			6

Тема 12. . Помилки та ускладнення в лікуванні запальних захворювань пародонту у дітей.	9		2			7
Разом за змістовим модулем 3	59	2	12			45
Залік 3	1		1			
Змістовний модуль 4. Сучасні клінічні методи діагностики та лікування дистрофічних, дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.						
Тема 13. Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	15		4			11
Тема 14. Лікування дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту.	15		4			11
Тема 15. Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	15		4			11
Тема 16. Лікування дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 4	59	2	14			43
Залік 4	1		1			
Змістовий модуль 5. Діагностика специфічних, інфекційних захворювань слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.						
Тема 17. Особливості діагностики слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.	12	2	2			8
Тема 18. Специфічні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	12		4			8
Тема 19. Інфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	12		4			8
Тема 20. Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	12		4			8
Тема 21. Комплексний командний міждисциплінарний підхід до лікування СОПР у дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	11	2	2			7
Разом за змістовим модулем 5	59	4	16			39
Залік 5	1		1			
Змістовий модуль 6. Діагностика та лікування алергічних уражень та змін слизової						

оболонки порожнини рота при екзогенних інтоксикаціях у дитячому віці.						
Тема 22. Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота у дитячому віці.	20	2	4			14
Тема 23. Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при екзогенних інтоксикаціях.	20	2	2			16
Тема 24. Лікування у дітей хвороб язика та губ.	19		4			15
Разом за змістовим модулем 6	59	4	10			45
Залік 6	1		1			
Усього годин	360	20	80			260

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діагностика. Визначення. Складові компоненти діагностики, їх зміст.	2
2	Сучасні методи діагностики та лікування ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.	2
3	Сучасні клінічні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	2
4	Сучасні методи лікування дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	2
5	Лікування дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	2
6	Діагностика специфічних, інфекційних захворювань слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.	2
7	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	2
8	Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота у дитячому віці	2
9	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при екзогенних інтоксикаціях.	2
10	Лікування у дітей хвороб язика та губ.	2
Разом		20

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні методи діагностики захворювань твердих тканин зуба каріозного та некаріозного походження у дітей.	5
2	Основні та додаткові методи обстеження.	5
Залік 1		1

3	Сучасні методи діагностики ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.	2
4	Сучасні методи лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів.	2
5	Сучасні методи лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів.	4
6	Помилки і ускладнення в діагностиці і лікуванні пульпіту та періодонтиту тимчасових та постійних зубів.	4
Залік 2		1
7	Сучасні клінічні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	2
8	Сучасні лабораторні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	2
9	Сучасні функціональні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	2
10	Помилки та ускладнення в діагностиці дітей з патологією тканин пародонту.	2
11	Лікування різних форм запальних захворювань пародонту у дітей.	2
12	Помилки та ускладнення в лікуванні запальних захворювань пародонту у дітей.	2
Залік 3		1
13	Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	4
14	Лікування дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту.	4
15	Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	4
16	Лікування дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	2
Залік 4		1
17	Особливості діагностики слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.	2
18	Специфічні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	4
19	Інфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	4
20	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	4
21	Комплексний командний міждисциплінарний підхід до лікування СОПР у дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	2
Залік 5		1
22	Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота у дитячому віці.	4
23	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при екзогенних інтоксикаціях.	2
24	Лікування у дітей хвороб язика та губ.	4
Залік 6		1
Разом		80

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні методи діагностики захворювань твердих тканин зуба каріозного та некаріозного походження у дітей.	22
2	Основні та додаткові методи обстеження.	23
3	Сучасні методи діагностики ускладнених форм карієсу тимчасових та постійних зубів.	12
4	Сучасні методи лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів.	12
5	Сучасні методи лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів.	10

6	Помилки і ускладнення в діагностиці і лікуванні пульпіту та пародонтиту тимчасових та постійних зубів.	9
7	Сучасні клінічні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	8
8	Сучасні лабораторні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	8
9	Сучасні функціональні методи діагностики захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	8
10	Помилки та ускладнення в діагностиці дітей з патологією тканин пародонту.	8
11	Лікування різних форм запальних захворювань пародонту у дітей.	6
12	Помилки та ускладнення в лікуванні запальних захворювань пародонту у дітей.	7
13	Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту у дитячому віці.	11
14	Лікування дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту.	11
15	Сучасні клінічні методи діагностики дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	11
16	Лікування дистрофічних захворювань тканин пародонту у дітей.	10
17	Особливості діагностики слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ в дитячому віці.	8
18	Специфічні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	8
19	Інфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей.	8
20	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	8
21	Комплексний командний міждисциплінарний підхід до лікування СОПР у дітей при хронічних соматичних захворюваннях.	7
22	Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота у дитячому віці.	14
23	Зміни слизової оболонки порожнини рота дітей при екзогенних інтоксикаціях.	16
24	Лікування у дітей хвороб язика та губ.	15
РАЗОМ		260

7. Індивідуальні завдання

1. Підготовка до друку навчально-методичного посібника та комплекту тестових завдань за одним з розділів дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія».

8. Методи навчання

Видами навчальних занять з дисципліни «Сучасна дитяча стоматологія» є:

- лекції,
- практичні заняття із використанням комп'ютерної техніки,
- самостійна робота аспірантів,
- індивідуальні консультації;
- дистанційне навчання (залученням аспірантів до міжнародно визнаних курсів та освітніх ресурсів).

9. Методи контролю

При оцінюванні успішності здобувачів застосовується **Інструкція з методики оцінювання успішності студентів**, яку перезатверджено згідно Наказу від 06.08.2020 р. № 298 «Про організацію освітнього процесу у 2020-2021 навчальному році».

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати при вивченні кожного модуля, становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів. **Підсумковий контроль** здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Для оцінювання **поточної навчальної діяльності** встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно». До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10).

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Остаточна конвертація середньої арифметичної кількості балів проводиться перед підсумковим модульним контролем відповідно наступної таблиці:

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
4,97-5	110	3,97-4,0	85
4,93-4,96	109	3,93-3,96	84
4,89-4,92	108	3,89-3,92	83
4,85-4,88	107	3,85-3,88	82
4,81-4,84	106	3,81-3,84	81
4,77-4,8	105	3,77-3,80	80
4,73-4,76	104	3,73-3,76	79
4,69-4,72	103	3,69-3,72	78
4,65-4,68	102	3,65-3,68	77
4,61-4,64	101	3,61-3,64	76
4,57-4,6	100	3,57-3,60	75
4,53-4,56	99	3,53-3,56	74
4,49-4,52	98	3,49-3,52	73
4,45-4,48	97	3,45-3,48	72
4,41-4,44	96	3,41-3,44	71
4,37-4,4	95	3,37-3,40	70
4,33-4,36	94	3,33-3,36	69
4,29-4,32	93	3,29-3,32	68
4,25-4,28	92	3,25-3,28	67
4,21-4,24	91	3,21-3,24	66
4,17-4,20	90	3,17-3,20	65
4,13-4,16	89	3,13-3,16	64
4,09-4,12	88	3,09-3,12	63
4,05-4,08	87	3,05-3,08	62
4,01-4,04	86	3,01-3,04	61
		3,0	60

Перевірка знань здійснюється з метою одержання зворотної інформації про зміст і характер досягнення аспірантів у навчальному процесі, а також про успішність викладання. Перевірка може

здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, клінічних, розрахунково-аналітичних, творчих завдань; реферативні доповіді, участь у дискусії тощо.

Залік здійснюється по завершенні вивчення всіх тем семестру на останньому практичному занятті в семестрі. До підсумкового модульного контролю допускаються аспіранти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Програма **заліку** включає обов'язкову і варіативну частини.

Обов'язкова частина охоплює наукові та практичні питання «Сучасної дитячої стоматології» та складається з виконання завдань різних типів:

- теоретичне завдання передбачає письмову відповідь на теоретичні питання, що стосуються етіології, патогенезу, діагностики та лікування дитячих захворювань, що дає можливість оцінити теоретичний рівень професійної підготовки за спеціальністю;
- аналітичне завдання – це письмове розв'язання комплексного ситуаційного завдання, а саме аналіз клінічного випадку пацієнта, за результатами якого формується розгорнуте аналітичне заключення – постановка діагнозу, розробка схеми додаткового обстеження з аналізом отриманих результатів лабораторних і інструментальних досліджень, та призначення лікування пацієнту (відповідно до напряму дослідження).

Варіативна частина стосується наукових та практичних аспектів відповідно до обраного напряму дисертаційної роботи:

- методологічне завдання передбачає визначення та обґрунтування методологічних засад проведення дослідження чи процедур за запропонованою темою, визначення дизайну дослідження.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант при складанні **заліку**, становить **80 балів**.

Залік вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

10. Методичне забезпечення

1. Лекції з дисципліни.
2. Методичні розробки для викладачів з навчальних занять.
3. Методичні розробки для аспірантів з навчальних занять.
4. Методичні розробки для аспірантів із самостійної позааудиторної роботи.
5. Збірник тестових завдань; електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання у складі методичних розробок для аспірантів.
6. Перелік навчального обладнання, технічних засобів навчання:
  1. Мультимедійні презентації лекцій:
  2. Архів історій хвороб з лабораторними та інструментальними дослідженнями.
  3. Технічні засоби навчання: комп'ютер, діагностична апаратура.

11. Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Боровский Е.В. Терапевтическая стоматология.– М.: Медицина, 2003.
2. Георгиев В.И. Опыт применения штифтов Роеко с гидроксидом кальция для временного пломбирования корневых каналов // Дентальные технологии.- № 2. 2001.
3. Данилевский Н.Ф., Сидельникова Л.Ф., Рахний Ж.И. Пульпит.– К., Здоров'я, 2003.
4. Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н., Орехова Л.Ю. Терапевтическая стоматология.– М.: Медицина, 2002.
5. Мельничук Г.М., Рожко М.М. Практична одонтологія. Курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтитів: навчальний посібник.– Івано-Франківськ, 2003.
6. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии: пособие для студентов стомат. ф-ту, врачей-интернов / Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин.– К.: Книга плюс, 2001.

7. Методичні вказівки з написання академічної історії хвороби /Укладачі: Б. Гриник, С. Різник, В. Гриновець. – Львів, 2002.
8. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача.– Полтава: Дивосвіт, 2007.
9. Поспішіль Ю.О., Вовк В.І. Патологічна анатомія стоматологічних хвороб: навч. посібник для студентів стомат. ф-тів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації.– Львів: Компакт-ЛВ, 2005.
10. Практическая эндодонтия: инструменты, материалы и методы: учеб. пособие для мед. вузов по специальности „Стоматология” / Л.А. Хоменко, Н.В. Биденко.– К.: Книга плюс, 2002.– 2-е изд.
11. Предсказуемая эндодонтия/ А.П. Педорец, А.Г. Пиляев, Н.А. Педорец.– Донецк: Норд Пресс, 2006.
12. Пульпіт. Патоморфологія. Клініка. Лікування: учб. посібник / Є.В. Ковальов, В.М. Петрушанко, А.І. Сидорова.– Полтава: Фірма „Барз”, інк., 1998.
13. Сай В.Г., Кузів С.П., Пасько О.О. Періодонтити.– Львів, 2003.
14. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації: у 4 т./ М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.– К.: Здоров'я, 2001.– Т.2: Методи обстеження хворих, карієс, пульпіт, періодонтит, стоматологічні вогнищево – зумовлені захворювання.– 2004.
15. Терапевтична стоматологія: Підручник.– У 4 томах /М.Ф. Данилевський, А.В.Борисенко, А.М. Політун та ін.– К.: Здоров'я, 2004.– Т.2.– 400 с.
16. Хельвиг Э., Климек Й., Аттин Т. Терапевтическая стоматология (Под ред. проф. А.М. Политун, проф. Н.И. Смоляр) (Пер. с нем.).– Львов: ГалДент, 1999.

Допоміжна література

- Терапевтична стоматологія у двох томах (За ред. проф. А.К. Ніколишина).– Т. 1.– Полтава: Дивосвіт, 2005.– 392 с.
- Джегус И. Психологические аспекты в работе с пациентами.– Харьков.– 2003.– 120 с.
- Терапевтическая стоматология: Учебн. Пособие /Под ред. проф. Л.А.Дмитриевой.– М.: МЕДпресс-информ, 2003.– 896 с.
- Дан Г.П. Етика для лікарів, медсестер і пацієнтів/пер. Т. Різун.– Львів: Свічадо, 2008.– 200 с.
- Анестезия и интенсивная терапия в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии: учеб. Пособие для студентов, врачей-интернов стоматологов и анестезиологов/ В.И. Куцевляк, У.А. Фесенко, А.В. Любченко, О.В. Любченко.– Харьков: Крокус, 2006.
- Барер Г.М., Овчинникова И.А. Препараты формальдегида в эндодонтии // Клини. стоматология.– 1997.– №4.
- Mitchell L., Mitchell D.A. Oksfordzki podrecznik stomatologii klinicznej.– Warszawa, 1995.

Чинна нормативна документація

1. Закон України «Про вищу освіту» 01.07.2014 №1556-VII.
2. Закон України про ліцензування видів господарської діяльності. 02.03.2015 № 222- VIII.
3. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».
5. Наказ МОН України від 19.02.2015 №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».
6. Наказ МОН України від 06.11.2015 №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»

8. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ". - К.: 2010.
9. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс] // Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
10. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 року № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).